

Доживотна пресуда генералу Здравку Толимиру, помоћнику за безбедност и обавештајне послове команданта Главног штаба Војске Републике Српске, оправдано је изазвала бурне реакције. Оштра казна изречена генералу Толимиру упечатљиво се издваја из недавне серије ослобађајућих пресуда Хашког трибунала оптуженицима из редова других актера током сукоба у бившој Југославији, Готовини, Маркачу и Харадинају. Овој групи могао би се додати и Насер Орић, који је на сличан начин био ослобођен кривичне одговорности пре неколико година.

Наведени контраст без сумње указује на суштинску неједнакост по националном кључу оптужених пред Хашким трибуналом. Међутим, поред тога важно је бацити професионални поглед и на форму и садржај пресуде генералу Толимиру, јер то суд дискредитује неупоредиво више од сваке компаративне анализе која би се базирала на разматрању других предмета.

Као што је познато, генерал Толимир је проглашен кривим за учешће у два удружена злочиначка подухвата у јулу 1995. од којих се први односи на убијање, а други на етничко чишћење муслимана у Сребреници и Жепи. Први УЗП судско веће је оквалификовало као геноцид.

Конкретно у вези са опсегом убијања, пресуда у предмету Толимир садржи неке интересантне нове моменте у односу на раније констатације разних већа Хашког трибунала о броју жртава. Упадају у очи две различите цифре, на шта ћемо се у продужетку вратити. Новина је у томе да је у задњој пресуди број жртава смањен за око трећину у поређењу са званично „пресуђеним чињеницама“ по овом питању које су важиле све до недавно.

Као што је познато, до Толимирове пресуде пред Хашким трибуналом било је прихваћено да су у оквиру сребреничке операције српске снаге по преком поступку погубиле „између

Пише: Стефан Каргановић
петак, 21 децембар 2012 00:02

7.000 и 8.000 заробљеника“. (Првостепена пресуда у предмету Крстић, пар. 84) По пресуди генералу Толмиру, међутим, број жртава сада износи 4.970, ако их разматрамо у вези са релевантним тачкама оптужнице, или 5.749 ако дијапазон разматрања проширимо да обухвати све за које веће тврди да су били погубљени, што укључује лица чије се убиство не помиње у оптужници. Коментар на ову појединост задржаћемо за касније. За сада, битно је само истаћи то да се број жртава Сребренице које признаје Веће у предмету Толмир креће у оквирима за око трећину испод стандардне цифре од 8.000.

Одакле изненадна уздржаност овог Већа, у односу на претходне, када је у питању број жртава? Да би се ценио могући значај нове рачунице треба обратити пажњу на методолошке олакшице које у овом предмету Веће себи пружа, што му омогућава да податке предочене током суђења тумачи на начин који је најпогоднији за потврђивање тезе о геноциду, чак и да се прихвати релативно мањи број убијених.

У вези са утврђивањем геноцидног умишљаја оптуженог (*mens rea*), Веће сматра да „број жртава није битан“. (Пар. 726) Појам групе која чини предмет геноцидне радње намерно није строго одређен, већ се по Већу може дефинисати од случаја до случаја, на основу комбинације објективних и субјективних критеријума. Довољно је да релевантна група, по процени већа, има неки посебан идентитет. (Пар. 735) Уништени „део“ групе, чак и када је бројчано мали, може подржати закључак о геноциду уколико „представља губитак који ће се одразити на способност групе да преживи“. (Пар. 749) Најзад, Веће најављује да је његов „појам умишљаја флуидан“, што се објашњава као могућност састављања и повезивања елемената из разних извора како би се стекла слика о стању свести оптуженог и других чланова удружења (УЗП) коме је припадао. (Пар. 772)

Имају ли, после свега, цифре Хашког трибунала икакав смисао

Пише: Стефан Каргановић
петак, 21 децембар 2012 00:02

